

PARADOXELE PUTERII

George Lateș¹

Orice vorbitor de limbă română are în bagajul său lingvistic o explicația cuvântului putere, cu care operează în funcție de nivelul instrucției sau de profesia pe care o practică. Nu vom inventaria toate ipostazele posibile ale acestuia, ci ne vom opri la câteva domenii din zona culturii academice. Simpla consultare a DEX-ului ne pune în fața unei varietăți de accepții; sinonimice, expresii, sintagme, ceea ce indică apartenența cuvântului la fondul principal lexical, de aici și varietatea de accepții ale acestuia.

În dreptul constituțional sunt normalizate trei puteri ale statului: legislativă, executivă și judecătorească, toate cu impact asupra vieții de fiecare zi a cetățeanului. Dincolo de denotație acestea se sprijină pe organe de forță, se raportează la o structură piramidală, cu reprezentări în teritoriu, de aceea și fluctuația de influență datorată politicului, implicat, uneori mai mult decât trebuie, în funcționarea lor fără sincope, însă doar în principiu. Puterile statului vin dintr-o experiență istorică îndelungată, iar adaptarea lor la spiritul timpului este un act corectiv obligatoriu. Ne tentează gândul de a le considera pseudo-puteri, tocmai pentru lipsa lor de constanță și de capacitate de a influența, într-o măsură determinantă, mentalitatea socială. În căutarea unei superputeri, vizibile și nu oculte, ne-am oprit asupra religiei, care a premers statului sau l-a dublat ca putere de influență. Religia, în general, și biserica, în special au în spatele instituției o veritabilă armată, a cărei bază e dată numărul impresionant de adepți ai religiei respective. Organizată în parohii, secte sau adunări, patronaște un preot, un păstor, un predicator. La rândul lor, unele religii au structuri administrative de tipul protopopiat, episcopie, mitropolie, patriarhie, toate cu o experiență istorică și socială remarcabile, de aceea și cu putere de influențare dintre cele mai pregnante. Nu trebuie uitat că Biserica Ortodoxă Română este cea mai potentă corporație, cu o cifră de afaceri impresionantă, cu facilități fiscale care-i întăresc puterea și cu o disciplină acceptată de majoritate.

În sens larg; puterile statului și cea bisericească sunt puteri formale, cu legi proprii de funcționare, cu structuri piramidale impresionante și cu instituții de forță care le asigură nu doar securitatea ci și uzul cotidian. Avem în vedere SIE, SRI, Jandarmeria, SPP, Poliția, inclusiv Cosistoriul bisericesc, care judecă și sancționează abaterile clerului, în domeniul civil. Pe lângă aceste puteri formale și formalizate în spațiul public sunt invocate și puterile informale, de tipul oculta mondială, mafia, grupuri infracționale, care fac deliciul presei când un eveniment devine știre și e urmat apoi de ample dezbateri de tip talk-show, interviu sau comentariu politic. Capacitatea puterilor formale de a le controla și anihila pe cele informale este limitată din cauze

¹ Conf.univ.dr., Universitatea Danubius din Galați

multiple care merg de la lipsă de profesionalism până la implicarea acestora în infractiuni de tot felul.

În concluzie, trăim într-o lume a excesului de putere, controlabilă sau nu, singura opțiune a cetățeanului fiind supunerea, orice act insurgentă fiind sancționat cu promptitudine. Despre libertatea de acțiune se discută tot mai puțin, chiar pare lovită de caducitate, invocare conceptului respectiv. Trăim într-o lume tristă, deși credem că e cea mai bună lume posibilă.

